

AYNADAKİ KANLI MARY: ERGENLİK ÖNCESİ KORKUNUN BİR RİTÜEL OLARAK YANSIMASI*

Yazan: Alan DUNDES
Çeviren: Selcan GÜRÇAYIR**

Folklor biliminin en moral bozucu yönlerinden biri, bilimsel folklor araştırmalarındaki yorum ve analiz eksikliğinin sürekliliğidir. Bu, içinde “sadece metinlerin” yer aldığı, bağlama ve bu metinlerin olası anlam(lar)ına dikkat göstermeyen antoloji üzerine antoloji çıkaran popüler halkbilimciler için değil, “folklor” teriminin kullanılmaya devam edilmişindeki akıllılık üzerine kendini beğenmiş tanımsal tartışmalar yapmalarına ya da folkloru bir “icra” olarak adlandırarak performans teorisinin önemini abartmalarına rağmen akademik folklorcuların kendileri için de geçerlidir. - Titiz yorumların küçük imasından tamamıyla yoksun folklorik metinleri rapor etmekten daha fazla bir şey yapmayan Performans teorisinin altında yatan “teori” tam olarak nedir? Evet, kesinlikle performans için akla yatkın endişe, metinlerin doğru bir şekilde rapor edilmesidir, fakat bununla beraber bir folklorik olayın anlamı ve önemine saygıyla gerçek anlayışlar ortaya koyan benzer doğru olayları bulmayı zorlamak anlamsızdır.

Folklor ilminin bu umut kırıcı yönünü Amerikan folklorunda bulunan geleneksel bir ritüeli inceleyerek açıklamak istiyorum. (Bu ritüel Newfoundland’da da kaydedildi. [Hiscock 1996].) Bu ritüel hakkında ne kadar az şey bilindiğini gösterdikten sonra, bu ritüelin ne oldu-

ğunu mükemmel bir şekilde açıkladığına inandığım bir yorum önereceğim.

1976’da Mary ve Herbert Knapp, Amerika çocuk folkloru antolojilerinde, aşağıda verilen bütün bir paragrafı “Korkular” diye terimleştirdikleri genel bir tartışmaya ayırmışlardır:

“Bir kız çocuğu bize Mary Worth’u çağdırmaktan daima çok korktuğunu anlattı. ‘Gerçekten korkacağımı biliyordum’ ve gerçekten korkutulmak hiç de eğlenceli değildir dedi.

Bir çocuk geceleyin tek başına banyoya gider, ışıkları kapatarak, aynaya bakar, “Mary Worth” ismini yavaşça, fakat açık bir şekilde kırk yedi defa tekrarlayarak Mary Worth, diğer adıyla Kanlı Mary ya da Mary Jane’i çağırır. Kanlı Mary elinde bir bıçak ve burnunda bir sigille aynada görünür. Mary Worth çizgi romanlarını okuduğumuzda, bunun asla saygı değer bir işgüzarın ayna cadısı olarak yaptığı ikinci bir iş olduğunu hayal etmeyiz!” (1976: 242)

Bu ritüelin temel bölümlerinin çoğu şöyledir: Bir çocuk genellikle bir kız çocuğu gece yalnız başına banyoya (veya karanlıkta bir okula) gider, söylendiğine göre Mary adının değişik şekillerde tekrarlanmasıyla banyonun aynasından Mary adlı korkutucu bir yaratık ortaya çıkar.

Halkbilimci Simon J. Bronner’in

* Bu makale http://www.findarticles.com/p/articles/mi_qa3732/is_199804/ai_n8796839 Internet adresindeki İngilizce metinden çevrilmiştir.

** Gazi Üniv. Fen Edebiyat Fak. Türk Halkbilimi Bölümü Araştırma Görevlisi. sgurcayir@gazi.edu.tr

1988'de yazdığı *American Children's Folklore* adlı kitabı bütün bir sayfa boyunca "Mary Worth Ritüelleri" olarak adlandırdığı tartışmayı içerir. Bronner bu ritüeli, "seans atmosferini" anımsatan "ilkokuldaki ortak bir kız geleneği" olarak tanımlar. (1988: 168) Bronner, "Mary" figürü her kim olursa olsun, katılanların "tipik olarak elektirikleri kapatarak banyoda bir araya geldiklerini" ve "gerçekten Kanlı Mary'ye 'inanmak' zorunda olduklarını, yoksa Mary'nin ortaya çıkmayacağını" belirtir. (1988: 168). Bronner notlarında "Kanlı Mary'nin 'Mary Worth' ritüellerinin diğer bir ismi olduğuna dikkat çeker. (1988: 266, n. 24). 1984'te Pensilvanya Middletown'da bir erkek kaynak kişiden derlenen beş metinden biri aşağıdaki gibidir:

Kanlı Mary, Pine Road İlkokulu'nun arkasındaki ormanlık alanda öldürülen bir karakterdi. Onun hayaletini çağır-
mak için, kızlar banyoya gider ve birkaç kandamlası için parmaklarına toplu iğne batırırlar. Daha sonra kan dam-
larına bastırarak gözlerini kapatır ve on defa "Biz Kanlı Mary'ye inanıyoruz" diye
tekrar ederler. Gözlerini açıp aynaya baktıklarında, Kanlı Mary'nin yüzünün
hayali aynada belirecektir. Onun uzun saçlı, açık tenli ve başının önündeki ke-
sikten kanlar fışkıran bir kız olduğu söy-
lenir. (1988: 168-169).

Bronner, Knapps'in yaptığı yorum-
lardan daha fazla bir şey önermez, fakat
onun metninde Knapps'in kısa metninde
bulunmayan bir şey vardır: Kanın akı-
ışı. Bu ritüelin yorumlanmasında kritik
noktayı oluşturan kısım kesinlikle bu-
dur. Bronner, Kanlı Mary geleneğinin
yorumlanmasına çok az katkı sağlamış
olmasına rağmen, en azından 1978'de
Indiana Folklore'unda görülen halkbi-
limci Janet Langlois tarafından yazılan
"Mary Whales, 'Sana İnanıyorum': Mit
ve Ritüelin Bastırılması" adlı makaleye

referansları arasında yer vermiştir. Çok
açıktır ki, Linda Dégh editörlüğünü yap-
tığı *Indiana Folklore Anthology: A Rea-
der* (1980)'da yeterli bulduğu bu makale-
yi yeniden basmayı düşünmüştür.

Langlois, "Kanlı Mary" tartışma-
sını on yedi mükemmel metne dayan-
dırır, bu metinlerden on ikisi 1973'te
Indianapolis'ten toplanmıştır. (diğer
metinler, Indiana Üniversitesi'nin folk-
lor arşivlerinden alınmıştır) Ritüelin
genellikle bir "efsane" ile bağlantısı ol-
duğunu çok iyi bilmesine rağmen, Lang-
lois bazı nedenlerden dolayı bu geleneği
bir "oyun" olarak adlandırmakta ısrar
etmiştir. Gerçekten de, Langlois'in ma-
kalesindeki ana tema, "mit" ve "ritüel"
arasındaki uzun soluklu ve endişe verici
ilişkiyi aydınlatma çabasıdır. (Mit-Ritü-
el teorisi için Bkz. Segal 1980, Grimes
1985, and Ackerman 1991.)

Yumurta mı tavuktan, tavuk mu
yumurtadan çıkar tartışması, ritüel mi
mitten kaynaklanır, yoksa mit başlan-
ğıtaki bir ritüelden mi gelişmiştir tar-
tışması için de geçerlidir. En eski orijini
açıklamak için gerçekten tatmin edici
bir olasılık yoktur. Eğer mit ritüelden
geliyorsa, ritüel nereden geldi? Ve eğer,
ritüel mitten geliyorsa, orijinal mitler
nereden geldi? Öyle veya böyle, Lang-
lois, Indianapolis'in Kuzeybatısındaki
Afro-Amerikan çocuklarının gittiği kato-
lik bir ilkokul olan Holy Angels'daki sek-
sene yakın öğrenciyle görüştü. Bu sek-
sen öğrencinin yaklaşık yirmisi "Mary
Whales"i biliyordu ve bunların da yarısı,
bu oyuna/efsaneye aktif olarak katılmış-
tı. (1978: 6). Şaşırtıcı olmayacak bir şe-
kilde, Langlois isteksizce "bu efsanenin
ya da oyunun bu özel grup için birincil
olduğu" ve "dönüşümün hangi yöne
doğru gittiğini tespit etmenin imkân-
sız olduğu" sonucuna vardı. (1978: 9).
Langlois, mit ritüel çelişkinsini çözme ya
da en azından aydınlatma denemesinde

başarısızlığa uğrasa da, bu ritüel hakkında değerli gözlemler yapmıştır. Bu gözlemler de aynanın önemi belirtilerek yapılmak zorundaydı. Langlois aynanın fonksiyonu hakkında akıl yürütürken şunları vurgular: “Ayna, aynaya bakanların kimliklerini olduğu gibi yansıtır. Normal durumlarda hangi kız aynaya bakarsa baksın, aynada kendisini görür. Bu oyunu oynayanların verdiği bilgilere göre Mary Whales’i görüyorlar veya görmeyi umut ediyorlar. Bir bakıma, Mary Whales kızın kendi görüntüsü oluyor.” (1978). Langlois’in bu gözleminin kesinlikle doğru olduğuna inanıyorum, fakat daha çarpıcı olabilirdi, çünkü bu yorum ritüelin ardında yatan anlamı tamamiyle açıklamıyor.

Halkbilimci Jan Brunvard “Mary Worth’e İnanıyorum” adlı üç sayfalık tartışmasında alaycı bir tarzda “bu ritüel Freudculara derin derin düşünecekleri bir şeyler sunabilir” diyerek Langlois’in bu yorumundan yeterince etkilendiğini gösterir. (1986: 81). Buna rağmen, ne yazık ki, Brunvard bu noktanın daha fazla üzerinde durmadı. Gerçekte, ümitsizlik içerisinde vazgeçti. “...bütün o Mary Worth çizgi romanları ile ne yapılabilir? Hiçbir şey yapılamayacağını söyleyebilirim... bu nedenle de “Sana İnanıyorum Mary Worth”ün kesin kökenine karar verilemez.” (1980: 2).

Şurası açıktır ki, halkbilimci Bronner, Langlois ve Brunvard “Kanlı Mary” ritüelini bilmektedirler, fakat eşit derecede açıktır ki, eğer varsa onun altında yatan temel anlamdan çekinmiş görünürler. Başlangıçtaki şikâyetim, yani halkbilimindeki yorum ve analiz eksikliğinin ısrarcılığı ve sürekliliği kesinlikle budur. Üstelik eğer halkbilimciler folkloru yorumlama konusunda isteksiz ve beceriksizlerse, disiplinlerinin çok az bir entelektüel üne sahip olmasından dolayı başkalarını güçlülükle suçlayabilirler.

Kanlı Mary yansımasının gerçek anlamı nedir? Bu ritüel gerçekten anlamsız mıdır? Bu ritüel niçin her zaman banyoda gerçekleştirilir? Eğer varsa, Mary Worth, Mary Whales, Kanlı Mary isimlerinin anlamları nedir? Halkbiliminde hiçbir unsur, o unsurun bütün özellikleri ve ayrıntıları açıklanmadıkça bütünüyle tamamlanamaz.

Langlois tarafından kaydedilen metinlerde halkbilimciler tarafından yeterince açıklanmayan önemli ipuçları var. Örneğin bilgi bulabildiği metinlerin yarısından fazlası (Indiana Üniversitesi Folklor Arşivlerindeki dosyaların aksine) “Otostopçu Kız” hikâyesiyle bağlantılıydı. Ek bir soru da “Kanlı Mary” ritüelinin bu özel efsaneyle ilgisinin ne olduğudur. Langlois tarafından sunulan birinci metin üzerinde düşünelim. Bu metin, 1973 yılının Şubat ayında 12 yaşında olan Anna L.’den derlenmiştir:

Soru: Mary Whales ya da Mary Worth olarak adlandırılan ölü kız hakkında bir şeyler duyduğun mu?

Cevap: Evet, Mary Whales hakkında bir şeyler duydum. Doğruyu söylemek gerekirse, onun hakkında fazla bir şey bilmiyorum. Bütün bildiğim, yağmur yağarken üzerinde uzun beyaz bir elbiseyle köşede durduğu ve birisi arabasını durdurup onu arabasına aldığı anda arka koltukta bir kan lekesi bırakarak kaybolduğudur. (1978: 13).

Bu kısaltılmış efsanedeki önemli nokta, arabanın arka koltuğundaki kan lekesidir. Bu popüler efsanenin kaydedilmiş sayısız versiyonları vardır. (Motif E 332.3.3.1, Otostopçu kız: yüzden fazla referans için Bennett ve Smith 1993:338’e bakınız) fakat bu versiyonlarda arkada bıraktığı nesne, efsanenin gerçeklik değerinin kanıtı olarak, “bir cüzdan, bavul, battaniye, kazak, eşarp ya da diğer elbise aksesuarları ya da basitçe arabanın içerisindeki ayak izleri veya su lekesi olabi-

lır.” (Brunvand 1981: 27). Kan hakkında hiçbir bilgi yoktur. Brunvard, arabanın arkasındaki ıslaklık ya da ayak izinin, Otostopçu Kız efsanesi ya da diğer modern efsaneler konusundaki uzmanlar tarafından “sık sık Amerikan Kaybolan Otostopçu efsanesiyle bağlantılı olarak dile getirildiğini”, ancak “buna rağmen ıslak ayaklara sahip olan ruhun neden ve nasıl ıslaklık bıraktığının açıklanmadığını” belirtir. (Brunvand 1993: 251). Islaklık motifi ne halk, ne de halkbilimci Brunvard tarafından açıklanabilmiştir.

Akıllı bir okuyucu “Kanlı Mary” ritüelinin olası anlamının ne olabileceği konusunda kuşkulanmaya başlamıştır, fakat hâlâ karanlıkta olan diğerleri için Berkeley, Kaliforniya Üniversitesi halkbilimi bölümü öğrencilerinden toplanmış 75 kayıttan, küçük fakat temsil edici nitelikte olan 10 tanesini örnek vermeye izin verin.

Metin 1:

Kanlı Mary

Okulda aralarda kızlar banyosuna gidilir. Arkadaşların dışarıda bekler, çünkü sadece bir kişinin içeri girmesine izin verilir. Bir kız da kapının yanında durur, aynanın önünde yerini aldıktan sonra ışıklar kapatılır. Gözlerini kapatıp üç defa etrafında dönersin. Sonra gözlerini açar ve önündeki aynaya bakarak “Kanlı Mary, göster korkutuculuğunu, bu yıldızlı gecede göster korkutuculuğunu” diye mırıldanırsın. Bunları oldukça yavaş bir şekilde söylemelisindir ki, o da ruhlar dünyasından gelmek için zamana sahip olsun. Daha sonra onun yüzünü görmek için beklersin. Onun yüzünü görür görmez arkadaşlarının seni beklediği yere doğru koşmak zorundasın. Eğer günah işlemişsen ya da hayatında kötülükler yapmışsan, yanağında üç kanlı tirmalama izi olur.

(1983 yılında Louisiana, Bossier City’deki Apollo İlkokulu’nda üçüncü sı-

nıfta olan şimdi ise yirmi yaşında olan bir kadın derleyiciden öğrenilmiştir.)

Metin 2:

Genç kız grubu olarak Kanlı Mary’yi çağırmak için banyoya giderdik. Işıkları söndürür, beş defa “Kanlı Mary, Kanlı Mary” diyerek dönerdik, daha sonra aniden durur ve aynaya bakardık. Bir elinde kanlı bir bıçak diğer elinde kafası olan beyaz bir giysi içerisinde bir kadın göreceğimizi zannederdik.

(Kaliforniya’da 20 yaşında bir kadından öğrenildi, ritüeli gerçekleştirdiği zaman on-on iki yaşlarındaydı.)

Metin 3:

Bir grup kız bir aynanın olduğu karanlık bir odaya giderdik. Daha sonra herkes Kanlı Mary görünsün diye “Kanlı Mary” diye bağırılmaya başladık. Aynada bir kadının kanlı yüzü belirecekti.

(Kaliforniya Riverbank’taki 19 yaşındaki Meksikalı-Amerikan kadından öğrenildi, bu ritüeli gerçekleştirdiği sırada altıncı sınıftaydı. [1989])

Metin 4:

Evet, banyoya gider, ışıkları söndürür ve etrafınızda üç defa dönerek “Kanlı Mary, Kanlı Mary, Kanlı Mary” dersiniz ve sonrasında Kanlı Mary’nin kafasının ayna üzerinde görüleceği farzedilir.

(Güney Kaliforniya’daki Palos Verdes’de pijama partilerine katıldığı altıncı sınıftayken bu ritüele katılan 16 yaşındaki Çinli-Amerikalı kadından öğrenildi.)

Metin 5:

Üç gün boyunca her gece banyoya giderseniz ve üç defa “Kanlı Mary” dersiniz, ilk gece bir kan lekesinin görüleceği, ikinci gece bu kan lekesinin biraz daha büyüyeceği, üçüncü gece ise bir kadın yüzüne dönüşeceği düşünülür.

(1994’te yirmi iki yaşında olan bir İrlandalı-Amerikan kadından derlenmiştir. Kaynak kişi bunu ikinci sınıfta olduğu 1979 yılında katıldığı pijama partilerinde öğrenmiştir.)

Metin 6:

Kanlı Mary'nin görünmesini sağlamak için gece yarısı bir aynaya bakmak ve üç defa "Kanlı Mary" diye mırıldanmak gerekir. Yansımada kendi kanlanmış yüzünüzü göreceğiniz farzedilir.

(Bu ritüeli Kaliforniya Fairfield'de altıncı sınıftayken öğrenen yirmi üç yaşındaki bir kadından derlenmiştir.

Metin 7:

Beşinci sınıftayken, iki-üç arkadaşla beraber Kanlı Mary'i görmek için St. Thomas Aquinas Okulu'nun (Kaliforniya Monterey Park'ta) kızlar banyosuna girdik. Işıkları söndürür, dört ayak genişliğindeki aynaya yaklaşır, aynaya su serperdik. Su serptikten sonra, aynada Kanlı Mary'nin yüzünü görme umuduyla üç defa "Kanlı Mary" derdik. Daha sonra bütün tuvaletlerin sifonunu çeker, banyodan dışarı çıkardık. Kanlı Mary'nin işaretleri olan kan gün içinde ortaya çıkmıştı. Örneğin ben Kanlı Mary ritüelini tamamlayıp, tenefüste frizbi oynamaya gitmiştim. Frizbiyi yakalamaya çalışırken işaret parmağıma çarptı ve kanamasına sebep oldu. Benimle birlikte Kanlı Mary ritüelini gerçekleştiren bütün kızlar bu kanamayı Kanlı Mary'e yordular.

Metin 8:

Günün herhangi bir zamanı olabilir fakat genellikle geceleri yapılır. Banyoya gidilir –banyoda sıcak su ve ayna olmak zorundadır- sıcak suyu tam olarak açarsınız. Sifonu çekersiniz, tuvalet temizlenirken üç kere "Kanlı Mary, Kanlı Mary, Kanlı Mary" dersiniz, bunu söylerken etrafınızda dönersiniz ve aynaya bakarsınız, bazıları Kanlı Mary'i göreceğinizi söylerler. Eğer onu görürseniz evinize sık sık uğrar.

(Bu geleneği San Fransisko'daki kız okulu Hamlin School'un ikinci sınıfındayken öğrenen ve o zamanlar dokuz yaşında olan bir kadından 1995 yılında derlenmiştir.

Metin 9:

"Kanlı Mary"

Okuldaki banyoya gider, ışıkları ve kapıyı kapatırsınız. Banyoya kendi başınıza ya da iki-üç arkadaşınızla gidebilirsiniz. Çok ümitli değilim, ancak eğer isterlerse, bence erkekler de bu ritüeli yapabilirler. Üç kırmızı mum yakarsınız ve bu mumları önünüze bir üçgen gibi yerleştirirsiniz. Daha sonra üç kere veya daha fazla "Kanlı Mary" diye bağırsınız. Bunu yaparken bir klozetin önüne oturur, içindeki suya bakarsınız. Kanlı Mary'nin yüzünün suyun içinde görünceği söylenir. Tuhaf bir tepki verirseniz sizi tuvaletin içine çeker ve yüzünüzü tuvalet suyuyla temizler ve asla geri dönemezsiniz.

(Bu ritüeli, 1992'de Kaliforniya, San Jose, Heller İlkokulu'nda üçüncü sınıfta öğrenen on bir yaşındaki Vietnamlı-Amerikan kadından derlendi.)

Metin 10:

Ben üçüncü, dördüncü ve beşinci sınıflardayken (9, 10, 11 yaşları) kızların çoğu doğum günlerini bir pijama partişiyle kutlardı. Bu oyunun birkaç değişik şekilde oynandığını hatırlıyorum. Yalnız banyoya giderdiniz, ışıkları kapatırdınız, banyoyu biraz görünür kılmak için elinizde bir mum ya da el feneri olurdu. Aynaya bakarak "Kanlı Mary, Kanlı Mary, Kanlı Mary" diye bağırdınız. Üç defa bunu söyledikten sonra birkaç şey olabilirdi:

1) Kanlarla kaplı bir kadın görüntüsü aynada belirebilirdi.

2) Kendi görüntünüzü aynada görebilirdiniz, fakat bu görüntü kanla kaplı bir görüntü olurdu. Böyle durumlarda kızlar ya çığlıklar atarak banyodan kaçarlardı ya da hatırladığım bazı partilerdeki gibi banyodan dışarı çıkmadan sifonu çekerlerdi. Bence sifon görüntünün kaybolması için yapılırdı, fakat hiç kimse banyoda kalıp görüntünün kaybolmasını

beklemezdi. Sifonu çeker çekmez korkmuş bir şekilde çığlık atarak koşarlardı.

Kanlı Mary'nin hatırladığım diğer bir versiyonu şöyleydi:

Karanlık bir banyoda üç defa “Kanlı Mary” diye mırıldanırdınız, fakat bu sefer aynaya bakmak yerine tuvaletin içindeki suya bakardınız. Mırıldanmanız bittikten sonra, tuvaletteki suyun kırmızıya veya kana dönmesi beklenirdi, dışarı çıkmak için tuvaletin sifonunu çekmek zorundaydınız. Veya mırıldanmadan sonra sifonu çekerdiniz, sular akarken kırmızıya dönerdi.

(Bu ritüeli, 1978 yılında Kaliforniya, Downey’de öğrenen Koreli-Amerikan’dan yirmi bir yaşında derlenmiştir.)

Bütün bu on metin, Kanlı Mary ritüelinin hem gelenekselliğini hem de bu ritüelin çeşitliliğini göstermeye yeter. Bunun yanında, bu metinlerden bu kız ritüelinin ilk âdet kanamasının başlangıcıyla birlikte yapıldığı rahatça anlaşılabilir. Kızlıktan kadınlığa olan bu dramatik dönüşüm, psikolojik olarak bu âdet kanaması durumuyla belirtilir. Hiç kimse bu durumu antropolog Margaret Mead’den daha özlü bir biçimde ifade edemez. “Bir kızın ilk âdet kanaması çocukluk ve kadınlık arasındaki ayrıcı çizgiye işaret eder. Bir kültür bu olayı kalıplaştırmak için ne yapmış olursa olsun, bilinen hiçbir kültür onu yoktan kalıplaştıramamıştır. (1955: 136)

Ergenliğin başlangıcı çoğu kültürde çeşitli erginleme ritüelleriyle belirtilir, kadınların erginleme ritüelleri genellikle zorunlu bir inziva içerir. Âdet kanaması folkloru hakkındaki tartışmaların önemli bir bölümü, bu olayla bağlantılı çeşitli ritüeller ve âdetler üzerine yoğunlaşmaya eğilimlidir. (cf. Crawford 1915, Novak 1916, Voselmann 1935, Delaney, Lupton, and Toth 1977:22-30, Malmberg 1982, 1991). Amerikan kültüründe buna benzer resmi bir ritüel yoktur, fakat

“Kanlı Mary” ritüeli, Amerikalı kızların ergenlik öncesi dönemleri için benzer bir işleve hizmet ediyor sanıyorum. Âdet olmamış kızlar arasında görülen davranışları inceleyen bir çalışmada şunlar söylenir: “âdet kanamasıyla ilgili en sıklıkla alınan yanıt büyümeyle ilişkisinden dolayı duyulan heyecandır” (Williams 1980: 40). Kanlı Mary ritüeli kesinlikle bu ritüele katılanlarda heyecan duygusu uyandırır, bu heyecan aynı zamanda korku ve endişe doludur.

Kanlı Mary ritüelinin neden âdetle ilgili bir anlam ifade ettiğine dair pek çok neden vardır. Bu ritüele katılan kızların yaşları 7 ila 12 arasında değişir. Bir uzmana göre Amerikalı kızların ilk âdet deneyimleri 6 ve 12 yaş civarında yaşanmaktadır. (Delaney, Lupton ve Toth 1977: 42). Kanlı Mary ritüeli bu bağlamda, ergenlik dönemine girdiklerinde kızları neyi beklediğine dair temel uyarılar içeren gelecekte ne olacağını haber veren bir ritüel olarak ortaya çıkmaktadır.

Burada sunulan yorum kesinlikle, bu ritüelin neden hep banyoda yapıldığını ve neden kanın ani görünümü üzerine sürekli ve belirgin vurgunun olduğunu açıklayacaktır. Görünüştaki diğer bir önemli bir detay da bazı versiyonlarda görülen (Metin 7, 8, 9 ve 10) bir ya da daha fazla tuvaletin sifonunun çekilmesidir. Çünkü ergenlik dönemine yeni giren kızların en büyük korkularından biri, potansiyel olarak kanın görülmesi endişesidir, genital bölgeden kanın çıkmasını garantiye almak için alınan önlem, bedenin silinmesi ve tuvaletin sifonunun çekilmesidir. Bazen ped ya da tampondan da aynı yolla kurtulunabilir. Bu bağlamda, Kanlı Mary ritüelinin âdet kanamasıyla ilgili bir yorumunun olduğu tuvaletin sifonunun çekilmesiyle kolaylıkla anlaşılabilir.

Ritüelin önerilen teoriyle aydınlatılabilecek diğer bazı unsurları da vardır.

“Mary” ismi her ne olursa olsun değişmeyen isimdir, “Kanlı Mary, Mary Worth, Mary Worthington, Mary Lou, Mary Jane (Brunvand 1986: 81) Soru şudur: Neden? Burada Bakire Meryem’e bir gönderme yapılıyor olabilir. – Bu ritüel genellikle Katolik okullarında olmaktadır.- Bakirelik hâlâ genç kızlar için önemli bir konudur, özellikle de hamilelik riskinin ergenliğin beraberinde getirdiği bir özellik olduğu anlaşılınca. Buna ek olarak “Mary” ismi içerisindeki sesli harfler bazı Amerikan lehçelerinde “marry (evlenmek)” fiili içerisindeki harflerle benzer şekilde telaffuz edilir. Kültürel olarak kızlıktan kadınlığa geçişin parçası bir gün gerçekleşmesi beklenen evlilik isteğidir. Bazı versiyonlardaki (metin 2) Mary’nin başsızlığı İskoç Kraliçesi Mary’ye gönderme yapıyor olabilir. İskoç Kraliçesi Mary’nin (1542–1587) başı, Kraliçe Elizabeth’in emriyle kesilmiştir. Bununla beraber ilkokuldaki kız çocuklarının bu tarihi şahıstan haberdar olmaları o kadar da önemli değildir. (Ayrıca, Mary adlı bir başka kraliçe daha vardır. I. Mary (1516–1558) VIII. Henry ve İspanyol Aragonlu Catherine’nin kızıdır. Hükümdarlık yaptığı süre içerisinde pek çok kanlı zulümler meydana geldiğinden “Kanlı Mary” lakabıyla lekelenmiştir.) Tarihi bir yorumdan ziyade Freudyen bir yorum; başsızlık imajını, bakireliğin yitirilmesinin, bir kaybın, kızlık zarnının yırtılmasıyla ortaya çıkan kan akışının sembolü olarak yorumlar. “Kanlı Mary” teriminin olası cinsel çağrışımları ünlü bir içki için kullanılan bir halk terimi tarafından öne sürülmüş olabilir. Bir “Bloody Mary” domotes suyu, votka ve acı biber sosundan oluşur. Bir “Virgin Mary” soğuk votka kokteyliyle aynıdır.

Daha akla yatkın olanı “Mary Worth (değer)” isminin varsayımsal gerçekliğidir. Bir kız, bir kadın olarak “değeri”nin; kadınlık, evlilik ve çocuk doğurma dö-

nemlerinden başarıyla geçerek gerçekleşeceğine inanarak sosyalleşir. Değerli Mary olmak için önce kadın olmalıdır, bu yüzden de âdet deneyimini yaşamak gerekir. “Mary Worth” isminin “Kanlı Mary”e alternatif bir isim olarak seçilmesinin nedeni olarak bundan şüpheleniyorum. Sembol değişmesi bakımından, iki ismi de eşanlı olarak alırsak, “Mary” değişmezdir ve “Kanlı” kelimesi ile burada geliştirdiğimiz tartışma tam olarak “değer” kelimesi eşitlenmelidir. (“Mary Whales”ın, ağlamak; âdet kanamasına karşı duygusal bir yanıt olabilir fikriyle birlikte, “Mary wails (ağlamak)” olarak tabir edilip edilemeyeceğini merak ediyorum, özellikle de küçük kızlar karanlık bir yere kapatıldıklarında. Ağlama eylemine, ritüelin başlaması için “ışığın kapatılması” ile işaret edilir.

Kanlı Mary ritüelinde bir aynanın istikrarlı kullanımını Langlois’in görüntü aslında kendi görüntüsüdür şeklinde sezgisini doğrulamaktadır. (6 ve 10. metinler bunu belirgin hale getirir.) Küçük kızlar, Barbie bebeklerden kitle iletişim araçlarındaki reklamlara uzanan çok sayıda kültürel faktörlerden etkilenerek görünüşleri hakkında endişelenmeye başlarlar. “İyi görünmek” hem hemcinsler hem de karşı cins üyeleri için kesinlikle arzulan bir şeydir. Ayna bu hususta narsistik zevkin (veya endişenin) açık bir kaynağıdır. Garip bir şekilde, Aristotle “eğer âdetli bir kadın bir aynaya bakarsa yalnızca aynanın parlaklığı kaybolmaz, aynı zamanda onun yanında aynaya bakan kişi de büyünecektir. Pliny, aynalar üzerindeki bu kirletici etki üzerine konuşurken parlaklığın, aynı kadının aynanın arkasına durmadan bakmasıyla eski haline geleceğini söyler. (Novak 1916: 272). Antropolog Wallace, Mohave topluluğunda âdet kanaması olan bir kızın “sudaki ya da aynadaki görüntüsüne bakmaması gerektiğini, aksi

halde kızın şaşı olacağına” inanıldığını belirtir. (1948: 37).

Âdetli kadınların aynalara bakmalarının varsayılan büyüleyici etkisine göre, Mary Worth’un çizgi romanda neden bir ayna cadısı olduğunu merak eden Knapp’i hatırlayabiliriz (1976: 242), bu duygu Brunvand tarafından da tekrar edilir (1986: 82). Âdet folkloruyla ilgili etkileyici bir çalışmada, “sonuç olarak folklorda, âdetin kadınların cadı gibi davranmasına sebep olduğu” öne sürülmüştür. (Delaney, Lupton, ve Toth 1977: 124). Devereux âdete olan psikoanalitik yaklaşımının ana temasını “Bir Cadı Olarak Âdet Gören Kadın” ana temasıyla daha da ileri götürür. (1950: 252). Çağrılan figürün katılan kızları; onlara saldırarak, genellikle tırmalayarak tehdit ettiği, kanın resmedilmesiyle son bulan Kanlı Mary ritüelinin çoğu versiyonundaki gerçek, Devereux’un “genital kanamanın bütün şekilleri, en azından bilinçsizce, saldırının sonucu olma” tezini desteklemeye eğilimlidir. (1950: 251) Kanlı Mary figürünün ergenlik öncesi dönemdeki kızlara saldırma konusunda konuşmayı neden doğruladığına gelince, bazı belgeler bunun gerçek ya da hayali günahlar için bir ceza olabileceğini ileri sürerler: “Günah işlediyseniz ya da yaşamınızda kötü bir şey yaptıysanız” (metin 1) Karen Horney’in önerisi “âdet başlangıcı...masturbasyonla zarar göreceği korkusuna sahip bir kız için, duygusal yönden bu zararın gerçekten olduğu şeklinde kesin bir kanıt anlamına gelir. (Horney 1973: 241). Kanlı Mary ritüelinin yakında olacak olan âdet kanamasının başlangıcı hakkındaki bir ergenlik öncesi dönem fantezisi olduğu şeklindeki hipotezin yardımıyla, yukarıda Bronner tarafından alıntılanan metni yeniden okuyabiliriz. Hayaleti çağırarak kızlar birkaç kan damlası için parmaklarına iğne batırdıkları banyoya giderler.

Bedenlerinden “akan” kan, aynada “boğazındaki büyük kesikten yüzüne kanlar akan” soluk benizli genç bir kızın açıkça görünmesine neden olur. (1988: 169). Freudyen yorumlarla genital bölge yerine baştan akan kan, bir “upwards displacement” (yukarı yer değiştirme) örneği olabilir. Bu yukarı yer değiştirme sadece “bakirelik” (maidenhood) ile “kızlık” (maidenhead) kelimeleri arasındaki kesin tarihsel ilişkiyle değil, başın ve genital bölgenin sembolik denkleğini doğrulayan dudaklarla (labia) ağızın vajinanın yüzü ilişkili göreviyle de doğrulanabilir.

Langlois tarafından sunulan problematik metne dönebiliriz. Kanlı Mary figürünün Kaybolan Otostopçu figürüyle özel birleşimi burada yorumlanabilir. Tekrar hatırlayalım Otostopçu Kanlı Mary “arka koltuk üzerinde bir kan lekesi” bırakır. Ergenlik dönemine yeni girmiş genç kızlar için en büyük korku nedenlerinden biri durumlarının “görülebilir” ya da “farkedilebilir” olmasıdır. Özellikle, çekingen kızlar eteklerinin, elbiselerinin arkasında herhangi bir kan lekesinin olup olmadığını sık sık kontrol ederler. Alan çalışmaları “âdet kanamasının gizlenmesi gereken bir olay olarak düşünüldüğüne ve kızların görülebilir lekeler konusunda endişelerini açığa vurduklarına” işaret etmektedir. (Williams 1980: 16). “Gösterme” konusundaki korkular ortaktır (Ernster 1977: 21). İlgi çekici feminist bir düşünce, âdet kanaması ile ilgili tabuların genelde, kadınlara boyun eğdirmek için yapılan erkek şovenizminin bir sonucu olarak erkekler tarafından dayatıldığını iddia eder –kadınlar kanar, çünkü ikinci sınıftırlar- ve ayrıca âdet kanamalarını erkeklerden gizleme girişimleri bile sonuçta erkeklerle yüklenebilir, kadın estetiği için değildir (Laws 1990: 128–30, 129).

Kan lekesi bırakma korkusu (erkekler görebilir) standart Kaybolan Otostop-

çu efsanelerindeki cüzdan, atkı gibi olağan şeylerin yerini neden kan lekesinin aldığını açıklayabilir. Fakat neden özel bir efsane Kanlı Mary ritüeliyle birleşti? Bu soruya yanıt vermek için efsanenin gizli içeriği üzerinde kısaca düşünmeliyiz. Brunvand popüler antolojilerinden birini Kaybolan Otostopçu olarak adlandırdı ve bu efsanenin önemli sayıda ilginç versiyonlarını sağladı. (1981: 24–46) Fakat ilgi çekici “Amerikan Kent Efsaneleri ve Anlamları” (Alan Dundes’ın vurgusu) adlı alt başlığına rağmen, Brunvand’ın derlemesinde efsanelerin olası anlamlarının tartışması boşuna arandır. Bütün bir kitabını bu efsaneye ayıran Michael Goss, *The Evidence for Phantom Hitch-Hikers* adlı kitabında “bu hikâye bazı anlamlara sahip olmalı” diye iddia etti. (1984: 30–32, Goss’un vurgusu). Yine de Goss’un ilgisi, hayaletlerin gerçekten var olduklarını ve bu efsanenin konuşmak için tam bir tarih sunabileceğini “kanıtlamaya” çalışan parapsikolojist amaç taşıyordu, folkloristik fantezi değil. Kaybolan Otostopçu efsanesi hakkındaki kapsamlı çalışmasında Goss, Otostopçu Phantom’un çekiciliğinin arkasında yatanın” ne olabileceğini açıklamaya çalıştığı anlaşılabilir bir “teori” önermekten başka bir şey yapmadı. Goss’a göre “bu ne cinsellik ne de araba aşkıydı, bunlar ikincil ya da yardımcı roller oynayabilirlerdi. Ancak asıl neden macera duygusuydu: ebedi bir macera, bir uzun yol macerası.” (1984: 136–37). Goss buna benzer efsanelerin bir anlamı olabileceğini farketmesinden dolayı takdirini hak ediyor. Fakat “Uzun yol macerası” efsanedeki belli detayların hepsine gerçekten gönderme yapmıyor.

Bu efsanenin Kanlı Mary ritüeli ile bağlantısı, onun kızlıktan kadınlığa geçiş ile ilgili bir şeyler içerebileceği sanısını mantıklı hale getirir. Bu efsanenin metaforik terimlerini anlayabilirsek,

onu sembolik bir ahlak anlatısı, öğüt verici bir hikâye olarak değerlendirebiliriz. Otostop yapan bir kız, tam anlamıyla yabancı (erkek) tarafından “arabaya alınmaya” izin vererek faziletini kaybetme riskini alır (bu durum, gençlik ya da gençlik öncesi dönemin iyi bilinen bir birlikte olma ve kucaklaşma yeri olan arabanın arka koltuğuna kan lekesi bırakmayla işaretlenir.) Ergenlik öncesi dönemdeki kızlar ve erkekler için araba potansiyel bir mobil yatak odasını temsil eder. Gücü arttırılmış arabalar, biraz argo dolu fallik imasıyla “hız canavarları” olarak adlandırılırlar. Bunun yanı sıra bu da çok önemlidir, bu yolla arabaya kendi isteğiyle binen bir kız eve bir daha dönemez. Daha açık bir deyişle, bir kez bekâretini kaybetmiş bir kız, bütün aile değerlerinin çağrışımlarına sahip olan evin kutsallığına dönmek için hiçbir yararı olmasına rağmen ümitsiz bir şekilde bunu denemeye, bir sonsuzlukla cezalandırılır. Efsanenin bu okumasıyla, bir kızın ergenlik öncesi döneminden genç ve seksi bir periye nasıl dönüştüğünü gösteren “Kanlı Mary” ritüelinin, hız canavarı erkek bir sürücü tarafından arabasına alınan genç bir kızın başına gelebilecek tehlikeli sonuçlar hakkındaki bir hikâye ile nasıl ilişkilendirilebileceğini anlayabiliriz.

Kanlı Mary ritüeli (ve Kaybolan Otostopçu efsanesi) hakkındaki yorumumun mantıklı olduğuna ve makul bir şekilde Amerikan folklorunun bu son derece popüler parçasının gerçek izlerini taşıyacağına inanıyorum. Fakat Kanlı Mary’yi bilen dar kafalı, tutucu folklorcuların ve kaynak kişilerin çoğunun aynı fikirde olmayacağını da biliyorum. Bazı kaynak kişilerin bunun üzerine şunları söyleyeceğini hayal edebiliyorum: “Ben kendim de bu oyuna katılmışım ve onun âdet hakkında olabileceğini hiç düşünmemiştim.” Veya “Kaybolan otostopçu

efsanesini biliyorum ve bu efsanenin tamamıyla bir yabancı tarafından arabasına alınan bir kız için tehlike başlangıcı olabileceğini hiç düşünmemiştim”. Kesinlikle öyle! Bu, halkbilimcilerin büyük bir çoğunluğunun folklor fantezisinin bilinçaltı içeriğini tanıma konusunda beceriksiz ve isteksiz olmaları yüzündendir. Bireyler sembolik bir ritüele katıldıklarında, şaka yaptıklarında ya da şarkı söylediklerinde ne yaptıklarını bilselerdi, bilinçli olarak bilselerdi, buna benzer şeyleri yapmayabilirlerdi. Normal olarak toplum, süperego, bilinç, kuralcı ahlak ve fantezilerin gizlediği ya da gizlemeye ihtiyaç duyduğu şeyler, sosyal olarak bir yaptırım aracı olan folklorun izin verdiği şeylerdir. Bunun nedeni folklorun sürdürülmesine ve yaratımına çok sık ilham veren tabu konularıdır. Kanlı Mary ritüelindeki katılımcılar, bu makalede önerilen teorinin geçersiz kıldığı âdet kanaması hakkındaki korkuları açıkça ifade etmeyebilir. Aksi de olabilir. Öyle olsa bile 7 ila 12 arasında yaşları değişen kızların çoğunun analizimi doğrulamalarını bekleyemem.

Âdet konusu Amerikan toplumunda bir tabu mudur? Buckley ve Gottlieb’in bu konu üzerindeki yararlı antropolojik araştırmalarına göre, “Batıda hepimiz âdet hakkında büyük ölçüde olumsuz düşünmeye alıştırmışız. O bir bedduadır....(1988: 32). Öyle olduğu konusunda hiç şüphe yok. Geleneksel üstü kapalı söz söylemenin bolluğu –yüzden fazla- tabu olduğuna delildir. (cf. Joffe 1948, Boone 1954, Larsen 1963, Ernster 1975, Delaney, Lupton ve Toth 1977: 92-94, Laws 1990: 80-982). Bazı terimler kadınlar, bazıları da erkekler tarafından kullanılır, hem erkek hem de kadın tarafından kullanılanlar çok azdır. Halk konuşması düşünüldüğünde “âdet” kelimesinin telaffuzunda kararlı cins farklılıkları daha iyi görünür. Amerikalı erkekler,

âdet kelimesinin tipik olarak üç hecede kullanan kadınların aksine dört hece de kullanmaya eğilimlidirler. Çoğu sözlük (muhtemelen erkekler tarafından derlenmiş) sadece erkek telaffuzunu içerir.

Belirli bir nesne ya da aktivite için daha fazla halk dilinin (dolambaçlı yoldan konuşmalar, örtmeceler) daha fazla tabu demek olduğu tartışılabilir. Günümüz bağlamında 1948 yılında Joffe tarafından kaydedilen doksan ifadeden biri olan Amerikan ordusundan bir kadının “Ben bugün Kanlı Mary’im” (1948: 183, 185) demesi kesinlikle dikkate değerdir. Bu “Kanlı Mary”nin âdeti ima edebileceği şeklindeki ilk bakıştaki kanıtı oluşturmaktadır.

Âdet tabusu ve onun varlığıyla yanlış bir şekilde ilişkilendirilen “utanç”, yirminci yüzyılın sonlarında bile, küçük kızların genellikle karanlıkta bırakıldığı anlamına gelir. Bu durum için; gece yarılarda, geceleri ya da gündüzleri ışıklar söndürülerek banyolarda icra edilen Kanlı Mary ritüelinin başlangıç bölümü olarak düşünülen karanlığın ışığı uygun bir metaforudur. Bazı ebeveynler, öğretmenler ve bastırılmış Amerikan kültürü ürünleri, âdeti küçük kızlarla açık bir şekilde tartışmak konusunda isteksizdirler. Sonuç olarak bu konu, gizemli olarak kalır, gizlilik içerisinde örtülerek saklanır. “Korkutucu”dur ama er ya da geç her küçük kız onunla karşı karşıya gelecektir.

Bir çalışmaya göre, “iyi kadınlar bunun gibi konuları tartışmazlar” çoğu genç kız âdet hakkında hiç ya da çok az ön bilgiye sahiptir. Bir güneşli beyaz, “öğleden sonrasını dışarıda kanamasını durdurması için ona öğretilen ayetleri okuyarak geçirdiğini hatırlar.” (Snow ve Johnson 1977: 27-37) Bu kısa hikâye, 1974 yılında Stephen King tarafından yazılmış bir romana dayanan 1976’da filme alınan Carrie karakterini hatırlatır.

Bu masum karakter ilk âdet kanaması gerçekleştiğinde ne olduğunu anlayamamış veya idrak edememiş, banyoda şok içerisinde gösterilmiştir. (Carrie'nin özel olağanüstü güçlere sahip olması - genellikle âdet kanaması olan kadınlara yüklenir- [cf. Devereux 1950:253] ve mezuniyet balosunda, Carrie'nin üzerine aniden kanın boşaltıldığı dramatik final sahnesi, bütün bir temanın temelde genişletilmiş bir âdet kanaması fantezisi olduğunu düşündürür. 1997 Mart'ında Carrie hakkındaki yorumum hakkında Stephen King ile özel olarak görüştüm, sadece "âdet kanaması olan kızlarla kötü güçler arasındaki iddia edilen ilişkiyi resmetmeyi düşündüğünü" söyleyerek yorumumu ne doğruladı ne de yanlışladı [cf Houppert 1999: 116–21]).

Âdetin bütün psikolojik süreci hakkında güvenilir detaylı bilginin yokluğunda, küçük erkeklerin "terbiyesiz" şakalardan ilk cinsel aktiviteleri öğrenmeye eğilimli oldukları gibi küçük kızlar da "gerçekler" için halkbilimine başvururlar. Kanlı Mary ritüeli bilimsel olarak âdet resmini doğru yansıtmıyor olabilir, fakat kadınların bireysel yaşam döngülerinde yakında gelecek olan büyük olayın bir imajını temsil eder. "Terbiyesiz" şakaların cinsel aktiviteleri yeterince tanımlayamadığı gibi "Kanlı Mary" de gerçek âdetin detaylarını çarpıtabilir. Bir olay hakkındaki folklor, bu yolla sorun olan olaydan önce gelebilir. Bu sayede âdet tecrübesini yaşamadan önce, genç kızlar âdet kanaması hakkında bir ya da pek çok üstü kapalı söz öğrenirler. (Ernster 1975: 12).

Kanlı Mary ritüeli altında yatan önerilen açıklamanın gerçekliği, bu ritüelin sayısız detaylarını aydınlatma avantajına karar vermiştir. Biraz korkutucu fakat kaçınılmaz olan âdet hakkındaki ergenlik öncesi fantezisi olarak bu ritüel, genellikle tek bir kız (ya da

kızlar grubu) tarafından gerçekleştirilir, banyoda geçer, kanlı bir resim, bazen kişinin kendi kanlı görünüşünü içerir ve tuvaletin sifonunu çekmeyle sona erer. Kanlı Mary ritüeline alternatif bir teori önerecek olan bir kimsenin bütün bu farklı özellikleri göz önünde bulundurabileceğini umut ediyorum.

Şimdi bu ritüeli çevreleyen gizemli ortamı daha iyi anlayabiliriz. Küçük kızlar bu ritüele katılmaktan dolayı biraz endişeli olduklarını kabul ediyorlar. Bazıları bunu yapmaya seçilmekten korkuyor, bazıları da kanlı Mary'nin görülmeceğini umut ederek banyoya giriyor. Birisi gayet tabii olarak eğer bu ritüel bu kadar korkutucuysa küçük kızlar ona niçin katılıyor diye sorabilir. Bunun cevabının yaşıt baskısı altında yattığını düşünüyorum. Bireysel bir aktivite olmasına ya da yalnız icra edilmesine rağmen, bu ritüel genellikle karanlık bir banyoda bir araya toplanan üç ya da beş kişilik küçük kızların oluşturduğu gruplarla yapılır. "Çeteden biri olmak" isteği bir kızın, bu ritüele katılması için arkadaşlarının ricasını reddetmeyi zorlaştırır. Ve elbette, biyolojik olarak düşünüldüğünde, eninde sonunda gerçekleşecek olan âdetin görünüş bilgisini reddetmek hiç bir kız için mümkün değildir. Bazı ergin kız gruplarında, aralarından ilk kimin âdet olacağı şeklinde dile getirilmeyen yarışlar bile bulunmaktadır.

Feminist hipotezler içerisinde âdeti "hoş olmayan" "iğrenç" şeklinde tanımlayan erkeklerin olduğu geçerliliği varsa, böylelikle kadınlar yeni adıyla kendinden nefret etme duygusuna katılmaya dönen doğal bir vücut fonksiyonunun "erkek" tanımlamasını kabul etmeye zorlanırlar. (Laws 1990: 207), bundan dolayı Kanlı Mary ritüeli ergenlik öncesi genç kızlar için olumlu bir geçiş ritüeli fonksiyonu görebilir. Kendi kültürleri tarafından âdet hakkında utanç ya da

mahcubiyete inandırılmaktan daha çok, bu ritüel, âdetin başlangıcını kutlamak için bir girişim olarak yorumlanabilir.

Başladığım yere gelelim. Folklor metinlerinin yayımlanması için her zaman sonu gelmeyen talepler olacaktır - bu popüler folklor metinlerinin çekiciliği zayıflamayacağı benziyor- halkbilimcilerin çocuk folkloru antolojileri ya da modern efsaneleri derlemekten daha fazla görevleri olduğuna inanıyorum. Sonuç zarif bir analiz olmalıdır!

NOTLAR

Kanlı Mary ritüeli hakkındaki değerli derlemeleri için Amanda Feyerabend, Peter Norby, Maria Villavivencia, Deanna Ramsay, Sarah Pulleyblank, Rocio Ferreira, Sheila R. Chung, Courtney Levine, and Moonju Ann Kim'in de aralarında bulunduğu elliden fazla halkbilimi öğrencime teşekkür etmek istiyorum:

KAYNAKÇA

- Ackerman, Robert. 1991. *The Myth and Ritual School*. New York: Garland.
- Bennett, Gillian-Paul Smith. 1993. *Contemporary Legend: A Folklore Bibliography*. New York: Garland.
- Boone, Lalia Phipps. 1954. "The Vernacular of Menstruation". *American Speech* 29: 297-98.
- Bronner, Simon J. 1988. *American Childrens Folklore*. Little Rock: August House.
- Brunvand, Jan Harold. 1981. *The Vanishing Hitchhiker. American Urban Legends & Their Meanings*. New York: W. W. Norton.
- 1986. *The Mexican Pet*. New York: W. W. Norton.
- 1993. *The Baby Train & Other Lusty Urban Legends*. New York: W. W. Norton.
- Buckley, Thomas, and Alma Gottlieb. 1988. "A Critical Appraisal of Theories of Menstrual Symbolism". In *Blood Magic. The Anthropology of Menstruation*. Eds. Thomas Buckley ve Alma Gottlieb, s. 3-50. Berkeley: University of California Press.
- Cochran, Robert, and Martha Cochran. 1970. *Some Menstrual Folklore of Mississippi*. Mississippi Folklore Register 4:108-113.
- Crawford, Raymond. 1915. "Notes on the Superstitions of Menstruation". *The Lancet* 189: 1331-36.
- Dégh, Linda, ed. 1980. *Indiana Folklore: A Reader*. Bloomington: Indiana University Press.
- Delaney, Janice, Mary Jane Lupton ve Emily Toth. 1977. *The Curse: A Cultural History of Menstruation*. New York: Mentor.
- Devereux, George. 1950. "The Psychology of Feminine Genital Bleeding: An Analysis of Mohave Indian Puberty and Menstrual Rites". *International Journal of Psycho-Analysis* 31: 237-57.

Ernster, Virginia L. 1975. "American Menstrual Expressions". *Sex Roles* 1: 3-13.

---. 1977. "Expectations About Menstruation Among Premenarcheal Girls". *Medical Anthropology Newsletter* 8 (4):16-25.

Goss, Michael. 1984. *The Evidence for Phantom Hitch-Hikers*. Wellingborough: The Aquarian Press.

Grimes, Ronald L. 1985. *Research in Ritual Studies*. Metuchen: Scarecrow Press.

Hiscock, Philip. 1996. "Bloody Mary, Bloody Mary...". *FOAftale News* 39: 15.

Horney, Karen. 1973. *Feminine Psychology*. New York: W. W. Norton.

Houppert, Karen. 1999. *The Curse: Confronting the Last Unmentionable Taboo: Menstruation*. New York: Farrar, Straus and Giroux

Joffe, Natalie F. 1948. "The Vernacular of Menstruation". *Word* 4: 181-86.

Knapp, Mary ve Herbert Knapp. 1976. *One Potato, Two Potato...: The Secret Education of American Children*. New York: W. W. Norton.

Langlois, Janet. 1978. "Mary Whales, I Believe in You": Myth and Ritual Subdued". *Indiana Folklore* 11: 5-33.

Larsen, Virginia L. 1963. *Psychological Study of Colloquial Menstrual Expressions*. *Northwest Medicine* 62: 874-77.

Laws, Sophie. 1990. *Issues of Blood: The Politics of Menstruation*. London: Macmillan.

Malmberg, Denise. 1982. "Sorry, I'm Bloody Mary today'-synen pa menstruation i forskning och i folkliga forestallningar." *Tradisjon* 12:59-76.

---.1991. "Skammens roda blomma? Menstruationen och den menstruerande kvinnan in svensk tradition". *Etnolore* 11. Uppsala: Etnologiska institutionen.

Mead, Margaret. 1955. *Male and Female*. New York: Mentor.

Novak, Emil. 1916. "The Superstition and Folklore of Menstruation". *Johns Hopkins Hospital Bulletin* 27 (307): 270-74.

Segal, Robert A. 1980. "The Myth-Ritualist Theory of Religion". *Journal for the Scientific Study of Religion* 19: 173-85.

Snow, Loudell F.- Shirley M. Johnson. 1977. "Modern Day Menstrual Folklore: Some Clinical Implications". *Journal of the American Medical Association* 237 (25):2736-39.

Vossellmann, Fritz. 1936. *La menstruation: legendes, coutumes, superstitions*. Paris: L'Expansion Scientifique Francaise.

Wallace, William J. 1948. "The Girls' Puberty Rite of the Mohave". *Proceedings of the Indiana Academy of Science* 57: 37-40.

Williams, Lenore Robinson. 1980. *Beliefs and Attitudes of Young Girls Regarding Menstruation*. Hemsirelik Bölümü tezi, Case Western Reserve University.